

26 februar 2018

FORSLAG TIL LANDSMØTET I LSS 17 MARS 2018

Det kommende landsmøtet 17 mars er kanskje det viktigste i LSS sin historie. En gruppe innafor laget fikk på siste ordinære landsmøte (i desember 2017) et knepent flertall for et ønske om å omforme LSS fullstendig. De ønsker at LSS heretter skal være et reint bokmålslag og ikke lenger ha som formål å arbeide for ett norsk skriftspråk, basert på flertallets talemål og den fellesarven som ligger i bokmåls- og nynorsktradisjonene, slik formålsparagrafen har foreskrivi siden oppstarten av LSS. De ønsker også at navnet på laget skal endres, enten til «Foreninga for folkelig bokmål» eller til noe som ennå ikke er definert. Disse forslaga ønsker de å få behandla på det ekstraordinære landsmøtet som du nå skal ha fått innkalling til.

En del av oss reagerer sterkt på dette. Siden laget blei oppretta i 1959, har lagets bærende idé vært visjonen om å arbeide for et framtidig fellesnorsk skriftspråk som skal være talemålsnært og bringe med seg sentrale elementer fra både bokmål og nynorsk. Dette er et standpunkt vi har vært stolte av i mange år, og det er vårt unike og lett forståelige standpunkt i diskusjonen om norsk skriftspråk. Vi ønsker ikke at dette perspektivet skal fjernes fra lagets prinsippprogram.

Navnet «Landslaget for språklig samling» viser også klart og greit hva vi står for, og det er et navn vi har likt og arbeida for. Å endre navnet vil være å oppgi den identiteten vi har kjent på i mange år.

Det vil være en katastrofe å omdanne LSS til et reint bokmålslag. Det er også unødvendig. Dagens prinsippprogram ivaretar allerede forholdet til bokmål på en god måte («LSS vil arbeide for å fremme bruken av de folkemålsnære formene i bokmålet, med sikte på å fremme ei utvikling mot et framtidig fellesnorsk skriftspråk som alle norsktalende kan kjenne seg hjemme i.»). Det vil heller ikke være enkelt å skille et bokmålslag fra andre grupperinger som har synspunkter på bokmålet. Fra før av har vi offisiell norsk bokmålsrettskrivning og Riksmålsforbundet, og nå har også NAOB kommet til. Det blir ikke enkelt å «markedsføre» enda et bokmålsstandpunkt sammen med disse alternativene. LSS sine synspunkter vil lett drukne i diskusjoner om detaljer i bokmålet.

Flere av medlemmene stiller seg negative til den foreslåtte endringa, og noen av oss har gått sammen om å stille et motforslag. Forslaget er todelt, men svært enkelt:

1. LSS skal beholde sitt nåværende prinsippprogram (gjengitt til slutt i dette dokumentet).
2. LSS skal fortsatt hete Landslaget for språklig samling, forkorta til LSS.

Det er gode argumenter for at vi skal holde fast på både navnet og den kursen som vi har fulgt siden 1959:

- A) Ser vi tilbake på utviklinga i bokmålet, ser vi at innføring av radikale former først og fremst har skjedd i perioder da samnorsk har vært en idé med organisert støtte gjennom politiske partier. Her har LSS vært en viktig premissgiver, og det er en rolle vi må arbeide for å beholde og styrke.
- B) Får vi en situasjon med nynorskforkjempere på den ene sida og diverse bokmålslag på den andre sida, kan vi vente oss en ganske statisk situasjon for norsk skriftspråk i åra framover. Bokmålet har i seg sjøl ingen iboende dynamikk som gir framvekst av mer radikale normer. Det er svært lite sannsynlig at bokmålet skal endre seg i mer radikal retning om ikke tanken om ett fellesnorsk skriftspråk er med i normeringspremissene. Tvertimot er det kanskje mer sannsynlig at konservativ normering kan vinne fram når ikke tanker om nærhet til nynorsk er en del av normeringsprinsippene.

- C) Tanken om ett fellesnorsk skriftspråk har stor støtte i befolkninga. Svært mange mener at det er unødvendig å ha to såpass like normaler for norsk skriftspråk. Én skriftnormal, basert på flertallets talemål og den fellesarven som ligger i bokmåls- og nynorsktradisjonene, vil være tilstrekkelig, og vil kunne forenkle hverdagen for de fleste.
- D) Navnet Landslaget for språklig samling er godt innarbeida gjennom mange år, og viser til en kontinuitet som vi ønsker å fortsette.

Til slutt tar vi med LSS sitt nåværende prinsippprogram, som vi ønsker at LSS skal beholde:

PRINSIPPROGRAM FOR LSS

Utforma av styret i Språklig samling i april 2009

Allment verdigrunnlag

Landslaget for språklig samling ser språkpolitikken i sammenheng med arbeidet for ei demokratisk samfunnsutvikling. Vi vil arbeide for en språksituasjon som gjør det lettest mulig for folk å delta aktivt som språkbrukere i samfunnslivet. For å nå disse måla vil vi informere folk om språklige rettigheter, blant annet gjennom priser for god språkbruk og gjennom aktivt opplysningsarbeid på nettstedet vårt.

Skriftspråket

- LSS vil arbeide for å fremme bruken av de folkemålsnære formene i bokmålet, med sikte på å fremme ei utvikling mot et framtidig fellesnorsk skriftspråk som alle norsktalende kan kjenne seg hjemme i. Dette skriftspråket bør avspeile flertallets talemål og dermed støtte opp om det, samtidig som det fører videre mest mulig av den fellesarven som ligger i bokmåls- og nynorsktradisjonene.
- LSS vil arbeide for de formene i bokmål og nynorsk som ligger nærmest opp til de mest utbredte formene i norsk talemål. Ikke minst vil vi støtte de radikale bokmålsformene, som er de mest undertrykte skriftformene i det norske samfunnet i dag.
- LSS går inn for full likestilling mellom bokmål og nynorsk som et steg på vegen fram mot språklig samling.
- LSS mener at det fortsatt skal være staten som skal fastsette de offisielle skriftnormalene og at denne fastsettinga bare skal omfatte rettskriving og bøyning, ikke ordvalg og syntaks.

Talemålet

LSS mener at alle norske talemål er like gode, og vil arbeide for at de skal kunne brukes fritt i alle sammenhenger. Derfor er vi imot organisert talemålsnormering.